

_____:ne

_____:fe הכיתה

פארק השרון - אזור חדרה

1. התבוננו במפת ישראל באטלס (או במפה המצורפת) בעמ' 8 באזור חדרה, במישור החוף - בין אביחיל לגבעת אולגה ובין חדרה למשמר השרון.

א. ציינו במשפט אחד את מקומו של אזור זה במפת ישראל.

ב. כתבו בטבלה שבעמוד הבא לפחות חמישה מאפיינים טבעיים של האזור, ולפחות תמישה גורמים מעשהידי-אדם.

01_

02_

אזור חדרה

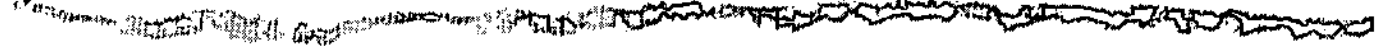
מאפיינים טבעיים	גורמים מעשה-ידי-אדם
חוף ים	יישובים עירוניים - חדרה
נחל אלכסנדר	תחנת כוח

לדוגמה:

2. חלק מן האזור הוכרז כפארק לאומי - פארק השרון. קראו את הכתבה על פארק השרון.

פארק השרון

אחת הדוגמאות הטובות והבלתי מוכרות לציבור כ"שטח פתוח" וירוק נרחב יחסית ויפהפה הנמצא דווקא במרכז הארץ על אם הדרך שבין נתניה וחדרה הוא "פארק השרון". פארק זה גודלו כ-5500 דונם והוא משתרע בין נחל אלכסנדר מדרום, לגבעת אולגה בצפון וממערב לחופו של הים התיכון.

גאוגרפיה

04/02

דרך ככל השטח.

פתרון למכלול הבעיות המאיימות על שימור שטח "פארק השרון" מותנה ביכולת הגדרת והכרות המקום כ"פארק לאומי". פארק, שבו יש חוקי התנהגות ברורים למבקרים ולמטילים תוך יכולת לאכיפת החוק ונוכחות מתמדת של פיקוח בשטח.

מתוך: "מעריב", מוסף איכות הסביבה, ינואר 1993, מאת יוסי שק.

א. כתבו לפחות תמישה מאפיינים טבעיים ייחודיים לאזור פארק השרון-

---

03

ב. כתבו לפחות שלושה מפגעים סביבתיים המאיימים על פארק השרון -

04

3. אחד הגורמים המזהמים באזור חדרה הוא תחנת הכוח המייצרת חשמל באמצעות פחם.

עקב העלייה בתצרוכת החשמל בארץ מוצע להגדיל את תחנת הכוח ולבנות בה יחידות ייצור נוספות.

גאוגרפיה

04/02

א. כתבו לפחות שני טיעונים בעד ושני טיעונים נגד הרחבת תחנת

הכוח.

נגד	בעד

קראו את המודעה של חברת החשמל.

בתהליך ייצור החשמל עברנו לשימוש בדלקים הרבה יותר נקיים

* הוספנו מתקנים וטכנולוגיות חדישות לשיפור שריפת הדלקים בתהליך ייצור החשמל, כדי לייעלו ולצמצם את זיהום האוויר.

* התוצאות בשטח - בעוד שייצור החשמל גדל פי 2.1 בין השנים 1980-1993, הצלחנו להפחית משמעותית את פליטת הגופרית הדורחמצנית בכ-23%.

* בעתיד, במקום השימוש במזוט ובסולר, נעבור לשימוש בגז, שהוא הדלק הנקי ביותר.

אנו מאמינים שהשמירה על איכות הסביבה היא המחוייבות שלנו ללקוחותינו. בהווה ובעתיד.

חברת החשמל

יש לך ידיו בסביבה

אנחנו לא חוסכים בהשקעות ובמאמצים כדי לצמצם למינימום את זיהום האוויר בתהליך ייצור החשמל.

* עברנו לשימוש בדלקים דלי-גופרית (פחם' מזוו וסולר) כדי לצמצם משמעותית את פליטות המזהמים ממתקני חברת החשמל.

* מתקנים מיוחדים קולטים יותר מ-99.5% מהאפר הנוצר בתהליך ייצור החשמל מפחם, בתחנות הכוח בחדרה ובאשקלון.

פורסם ב"מעריב", מוסף איכות הסביבה, ינואר 1993, באדיבות חברת החשמל.

06__

ב. ציינו: כיצד חברת החשמל מתכננת להילחם בזיהום הסביבתי?

07__

4. בקטעי המידע שבעמודים 2-4 יש הצעות כיצד לשמור על פארק השרון

למרות המשך הפיתוח של אזור חדרה.

א. כתבו מהן ההצעות:

08__

ב. הוסיפו הצעות משלכם:

09__

5. אילו שימושי קרקע מומלץ לדעתכם, להרחיב? כתבו לפחות שני

שימושים והסבירו את תשובתכם. _____

אילו שימושי קרקע מומלץ לדעתכם, לצמצם? כתבו לפחות שני

שימושים והסבירו את תשובתכם. _____

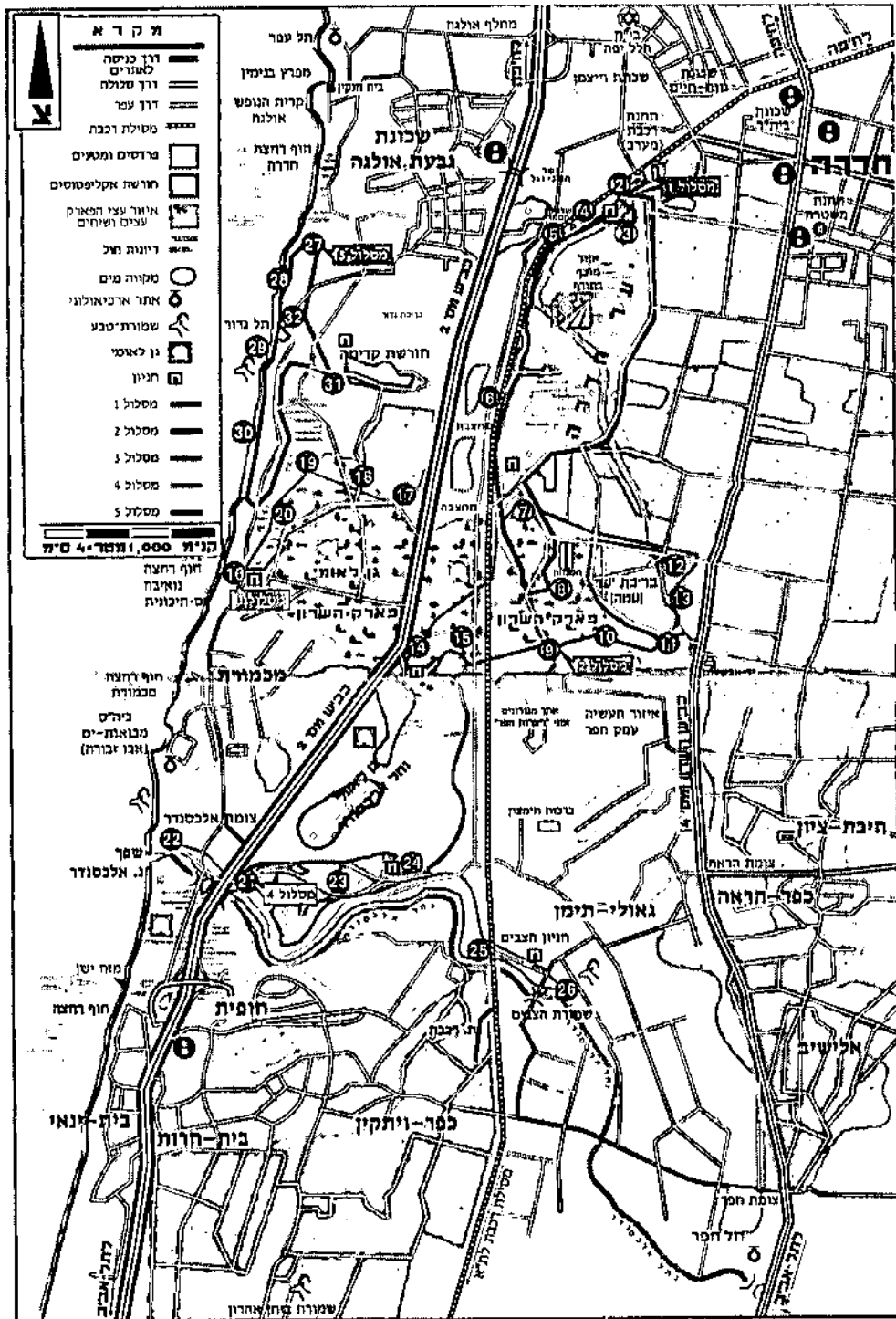

תוכלו להיעזר במפה המצורפת - מפת פארק השרון.

גאוגרפיה

04/02

מתוך: חוברת "מסלול טיול פארק השרון", 1993, ערך וכתב חיליק מדור-חיים, חדרה.

.6

כיצד יש לתכנן אזור במרכז הארץ כך שיענה על צורכי התושבים
(מבחינת מגורים, תעבורה, אנרגייה, תעסוקה) בלי לפגוע באיכות
הסביבה, או בדרך שתפגע בסביבה מעט ככל האפשר. כתבו לפחות
שלושה מאפיינים תכנוניים.

04/02

פארק השרון

תוכן המשימה

המשימה עוסקת בבעיה מתחום איכות הסביבה - פיתוח אזור במרכז הארץ מול שמירת נופים ייחודיים ואזורי ריאות ירוקות באזור הצפוף של מישור החוף ומרכז הארץ. התלמידים מתבקשים לזהות את מקום האזור ואת מאפייניו - מאפיינים טבעיים ומאפיינים מעשה-ידי-אדם - ולגלות שמדובר באזור מרכזי וצפוף.

במשימה מוצגים שני מקרים שיש להם השפעה על איכות החיים באזור - פארק השרון, שלגבי חלקים ממנו קיימות תכניות פיתוח המבקשות "לנגוס" חלקים ממנו, וייתכן שייפגעו בו ערכי הנוף הטבעי, ותחנת הכוח "אורות רבין", אשר גורמת לזיהום סביבתי, אך ברור שהיא נחוצה לקיום אורח חיים מודרני.

התלמידים מתבקשים להכיר את שני המקרים, לגלות לגביהם נקודות חיוב ושליילה, ולהביע רעה אישית מנומקת לגבי שימושי הקרקע הרצויים באזור, ולגבי מאפיינים תכנוניים באזורים צפופים במרכז הארץ.

מס' השאלה דרישה קוגניטיבית

- א.1. זיהוי האזור ורישום מקומו במפת ישראל.
- ב.1. הפקת מידע ממפה מצורפת ומאטלס באשר למאפיינים טבעיים ולמאפיינים מעשה-ידי-אדם, וארגון המידע בטבלה ממוינת.
- א-ב.2. הפקת מידע מטקסט עיתונאי לגבי המאפיינים הטבעיים הייחודיים לפארק השרון, ולגבי המפגעים המאיימים עליו עקב תכניות פיתוח.
- א-ב.3. הפקת מידע ממודעת פרסומת ושימוש בידע אישי לגבי הצורך בהרחבת תחנת הכוח, והמפגעים העלולים להיגרם בעטייה, וכן הפקת מידע על הדרכים שחכרת החשמל נוקטת כדי למזער את המפגעים.
- א-ב.4. הפקת מידע מטקסט עיתונאי לגבי האפשרויות לשמור על הפארק למרות תכניות הפיתוח.
- 6-5. הסקת מסקנות מן הידע שנלמד בשאלות הקודמות ומידע אישי קודם באשר לשימושי הקרקע הרצויים (והרצויים פחות) באזור, ובאשר למאפיינים תכנוניים רצויים כתכנון אזורי במרכז הארץ.

04/02

תיאור הפעילות:

בשלב הראשון התלמידים מתבקשים לזהות את מקום האזור ואת המאפיינים הטבעיים והמאפיינים מעשה-ידי-אדם באזור.

בשלב השני התלמידים מתבקשים להפיק מידע ממקורות אחדים לגבי פארק השרון ותחנת הכוח בחדרה, כשתי דוגמות-חקר לבעיה של פיתוח מול שימור באזור.

בשלב השלישי התלמידים מתבקשים להסיק מסקנות ולהביע את דעתם באשר לדרכי השמירה על פארק השרון, באשר לשימושי הקרקע הרצויים לאזור בהמשך התפתחותו, וכן הם מתבקשים לרשום מאפיינים תכנוניים חשובים לתכנון אזורי במרכז הארץ.

ממצאים וקשיים

במשימה זו לא נתגלו קשיים ספציפיים. התלמידים התמודדו היטב עם כל פרטי המשימה.

טווח זמן והכנה

המשימה מתאימה לשיעור ומצריכה אטלס.

מפתח תשובות

מספר פריט: 01

מספר שאלה: 1. א

דרגת קושי: קל

תשובות נכונות:

- במרכז הארץ / במערב הארץ - במרכז
- במישור החוף התיכון / במישור החוף
- בשרון / בחלקו הצפוני של השרון
- באזור מישור החוף, ליד חוף הים
- במשבצות ט'-י' - 10-11 במפה שבאטלס
- בשרון, באמצע הדרך בין ת"א לחיפה

תשובות שגויות:

בצפון הארץ

בדרום הארץ

מפתח ציונים:

תשובה נכונה - 2

אחר, לא ענה - 0

04/02

מספר פריט: 02
מספר שאלה: 1. ב
דרגת קושי: בינוני

תשובות נכונות:

מאפיינים טבעיים	גורמים מעשה ידי אדם
נחלים כמו: נחל חדרה, נחל שכם, נחל חביבה, נחל תנינים, נחל עירון, דיונות חול / חולות	כבישים / כביש החוף / דרכים / יישובים / שמות יישובים, כמו: מכמורת, כפר ויתקין, המעפיל, גבעת חיים.
צמחייה טבעית - חורשת קדימה, צמחייה מפוזרת באזור הפארק, צמחייה ים-תיכונית.	מסילת ברזל, תחנת רכבת תחנת כוח
בעלי חיים - צבי מים רכסי כורכר	אזור תעשייה עמק חפר - פירוט מפעלי תעשייה בית חולים
אדמת חמרה / קרקעות חרסית שטחים מישוריים, שטחי עמק מקווי מים	מטעים ופרדסים / שטחים מעובדים / סוגי גידולים חקלאיים / חורשת איקליפטוסים
מאפייני אקלים: משקעים - 400-600 מ"מ טמפרטורות	נטועה פארק לאומי חניונים / מסלולי טיול מזבלה

תשובות שגויות:

טבעיים - יישובים ערביים, פרדסים, הרים, חורשת איקליפטוסים, כבישים, עמק יזרעאל מעשה-ידי-אדם - צמחייה טבעית, עמק חפר

מפתח ציונים:

רשם לפחות 5 מאפיינים נכונים בכל טור - 2
רשם 2-4 מאפיינים נכונים בכל טור - 1
אחר, לא ענה - 0

04/02

מספר פריט: 03

מספר שאלה: 2. א

דרגת קושי: קל

תשובות נכונות:

- חוף ים - סלעים, מפרצים ולגונות / צמחיית חוף
- נופים יפים / תצפית לעבר הים, השומרון והכרמל
- רכסי כורכר
- ריונות של חול / צומח מדברי ייחודי
- יער פארק של הרוב, אלון ואלה
- פריחת חורף מגוונת
- שרידי ביצות - מגוון עופות מים, בעלי חיים וחרקים
- יער איקליפטוסים
- צבי מים רכים

תשובות שגויות:

אדמה

מפתח ציונים:

רשם לפחות 5 מאפיינים נכונים - 2

רשם 2-4 מאפיינים נכונים - 1

אחר, לא ענה - 0

מספר פריט: 04

מספר שאלה: 2. ב

דרגת קושי: קל

תשובות נכונות:

- כביש החוף - מפריד את חלקי הפארק, רעש וזיהום
- מסילת רכבת
- אזור תעשייה - פסולת תעשייתית
- מזבלה - ריח רע, זיהום, מיצי אשפה מחלחלים לתת הקרקע ולמי התהום
- טרקטורונים ואופנועי שטח - רעש, זיהום, פגיעה בנוף הטבעי
- תחנת כוח - זיהום

04/02

תשובות שגויות:

שרידי ביצות

מפתח ציונים:

רשם לפחות 3 מפגעים נכונים - 2

רשם 1-2 מפגעים נכונים - 1

אחר, לא ענה - 0

מספר פריט: 05

מספר שאלה: 3. א.

דרגת קושי: בינוני

תשובות נכונות:

בעד	נגד
חשוב לייצר יותר חשמל לאזור מרכז הארץ	תחנת הכוח גורמת לזיהום אוויר
השימוש במכשירי חשמל הוא צורך יומיומי של כולנו	תחנת הכוח עלולה לגרום לפגיעה באתרי הנוף / בפארק השרון / בבעלי חיים וצמחים ייחודיים.
צורך השימוש בחשמל הולך וגובר כל שנה - ככל שיש יותר תושבים, צריך יותר חשמל.	אנשים לא יכולים לגור ולטייל באזור בגלל הזיהום.
הרחבת התחנה תאפשר יותר רווחים לחברת החשמל / למדינה	
יותר חשמל יאפשר יותר פיתוח, יותר מקורות פרנסה לאנשים.	
ייתכן שהרחבת התחנה תאפשר להזיל את החשמל	

תשובות שגויות:

יש מספיק חשמל / לא צריך חשמל

יצטרכו יותר כסף לקניית פחם

04/02

מפתח ציונים:

רשם לפחות שני טיעונים בעד ושניים נגד - 2

רשם טיעון אחד בעד ואחד נגד - 1

אחר, לא ענה - 0

מספר פריט: 06

מספר שאלה: 3. ב

דרגת קושי: בינוני

תשובות נכונות:

חברת החשמל נלחמת בויהום הסביבתי על ידי שימוש כדלקים נקיים יותר.
שימוש כדלקים דלי גפרית, שאינם פולטים כמעט מזהמי אוויר
שימוש במתקני סינון הקולטים את רוב האפר המזהם
הרחקת פתחי הארובות מעל מרחבי הים - הרחק מן האזור המיושב / או הגבהת הארובות עוד יותר
פיזור תחנות כוח קטנות ופחות מזהמות במקומות שונים, במקום תחנה אחת גדולה ומזהמת
לחפש אזורים לא מיושבים ולהקים שם תחנת כוח

תשובות שגויות:

שלא ישתמשו בהרבה מים
להשליך את האשפה לפח

מפתח ציונים:

ענה תשובה נכונה - 2

ענה תשובה חלקית - 1

אחר, לא ענה - 0

04/02

מספר פריט: 07

מספר שאלה: 4. א

דרגת קושי: קל

תשובות נכונות:

- הכרות האזור כפארק לאומי
- פרסום חוקי התנהגות ברורים למבקרים
- פרסום נהלים ברורים לבנייה והקמת מפעלי תעשייה
- הקמת מחלקה שתפקח בשטח על שמירת החוקים והנהלים
- טיפול כמזבלה או העברתה למקום אחר

תשובות חלקיות:

הצעות לשימור הפארק שאינן רשומות בקטע

תשובות שגויות:

אין מידע בקטע
הפארק מלא עצים יפים ודיונות זהב

מפתח ציונים:

- ענה תשובה נכונה - 2
- תשובה חלקית - 1
- אחר, לא ענה - 0

מספר פריט: 08

מספר שאלה: 4. ב

דרגת קושי: קל

תשובות נכונות:

- לפזר הרבה פחי אשפה בשטח הפארק
- להטיל קנסות על אנשים שמזהמים
- להגביר את הפיקוח
- להגדיר שטח מיוחד לנסיעות של טרקטורונים ואופנועים / לאסור נסיעתם בפארק
- לספק למטיילים מידע מפורט על אפשרויות הבילוי ודרכי ההתנהגות בפארק
- לדרוש מתחנת הכוח להפחית את הזיהום

04/02

- העברת המזבלה למקום אחר
- שרפת האשפה לצורך הנעת תחנת הכוח
- לבנות כביש ומסילת ברזל עוקפים - לא בפארק

תשובות שגויות:

לייבש את הביצות

מפתח ציונים:

- ענה תשובה נכונה - 2
- אחר, לא ענה - 0

- מספר פריט: 09
- מספר שאלה: 5
- דרגת קושי: בינוני

תשובות נכונות:

- שימושי קרקע שמומלץ להרחיב - פארקים, שטחי צמחייה, שטחי חקלאות, פיתוח אתרים ארכאולוגיים, אזורי מסחר, מגרשי משחקים, חופי רחצה, שמורות טבע.
- שימושי קרקע שמומלץ לצמצם - מפעלי תעשייה מזהמים, תחנות כוח, מסילות רכבת, מזבלה, שימושים שמזהמים את הסביבה והפארק

מפתח ציונים:

- רשם לפחות שני שימושי קרקע מתאימים בכל סעיף - 2
- רשם שימוש קרקע מתאים אחד - 1
- אחר, לא ענה - 0

- מספר פריט: 10
- מספר שאלה: 6
- דרגת קושי: קל - בינוני

תשובות נכונות:

- בניית אזורי מגורים מתוכננים, עם בניינים גבוהים שלא יתפסו יותר מדי שטח וכיניהם צמחייה
- להקים ליד אזורי המגורים - מרכזי תרבות, מסחר פנאי ושעשועים
- להפריד אזורי מגורים מאזורי עסקים, מסחר ותעשייה ומאזורי חקלאות

04/02

- להקצות שטחים לפארקים ושמורות טבע
- להרחיק את אתרי האשפה והפסולת לאזורים מרוחקים ולא מיושבים
- לסלול כבישים עוקפים, לצמצם את מערכת הכבישים בתוך אזורי המגורים
- להשקיע משאבים ואנרגייה בשמירת איכות הסביבה
- להרחיק תחנות כוח ומפעלים מזהמים לאזורים לא מיושבים
- להקים מקומות תעסוקה שאינם גורמים לזיהום סביבתי
- לבנות יישובים קטנים שיוכלו לשמור על איכות הסביבה

תשובות שגויות:

תשובות המתייחסות רק לפסולת ולזיהום של תחנות הכוח, למשל: לשים פחי אשפה. להעיף את הפסולת בטיל לים.

מפתח ציונים:

כל תשובה שיש בה לפחות הצעה אחת הגיונית המתייחסת לתכנון אזורי - 2
אחר, לא ענה - 0

